

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра української філософії і культури

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Дмитро ЧЕЛІПА
Філософський
факультет
«31» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія української філософії

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 033 Філософія
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма Філософія
спеціалізація -
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2021/2022
Семестр Шостий
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладач: Руденко Сергій Валерійович, д.філос.н., професор

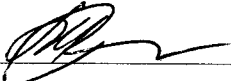
Пролонговано: на 20~~22~~/2023 н.р. (І.Мамалева) «31» 08 2022р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20___/20___ н.р. (_____) «__» 20___р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробники: Руденко Сергій Валерійович, доктор філософських наук, професор кафедри української філософії і культури

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри української філософії і культури

 _____ (Мирослав РУСИН)

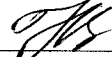
Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії _____ (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2021 року

Пролонговано на 2022-2023 н.р. Протокол № 2 від 31.08.2022 р. _____

ВСТУП

1. Навчальна дисципліна має на меті сформувати: 1) спеціалізовані знання про українську філософію та її історію, основні періоди розвитку, ключові постаті, філософські школи, течії та напрями, оригінальні джерела української філософської культури; 2) здатність здійснювати дослідницьку та науково-педагогічну діяльність у галузі сучасної української філософії, історії української філософії на основі оригінальних джерел.

2. Попередні вимоги до опанування навчальною дисципліною:

1. *Знати* теоретичні основи культурної антропології у частині української культури та найбільш впливових зарубіжних культур.
2. Знати основи історії філософії, теоретичної та практичної філософії.
3. *Володіти* основними навичками академічного письма.
4. *Володіти* українською мовою на рівні не нижче рівня вільного володіння першого ступеня (С1) відповідно до Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови № 31 від 24.06.2021 року.
5. *Володіти* англійською мовою на рівні не нижче B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Історія української філософії» є складовою освітньої програми підготовки фахівців ОС «Бакалавр» за спеціальністю 033 «Філософія» у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, викладається у шостому семестрі у обсязі 4 кредити ЄКТС. Підсумковою формою контролю є екзамен. Навчальна дисципліна спрямована забезпечення фахової історико-філософської підготовки висококваліфікованого, конкурентоздатного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця освітнього ступеня «Бакалавр», який здобув теоретичні та практичні знання, вміння та навички, що достатні для виконання професійних обов'язків за спеціальністю 033 «Філософія».

4. Завдання (навчальні цілі).

1. Сформувані фахові поглиблені знання про історію української філософії, сучасну українську філософську культуру, її основні періоди розвитку, ключові постаті, філософські школи, течії та напрями, оригінальні джерела.
2. Поглибити до фахового рівня вміння читати та аналізувати оригінальні твори (не адаптовані тексти), які належать до української філософської культури, здатність визначати їх зміст, головні проблеми, належність до певного історичного етапу розвитку української культури.
3. Розвинути навички здійснення науково-дослідницької та науково-педагогічної діяльності у галузі історії української філософії та сучасної української філософії на основі оригінальних джерел.
4. Сформувані вміння визначати практично застосовувати здобутки української філософської думки минулого для розв'язання актуальних проблем розвитку сучасної української культури, філософії та гуманітаристики.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,

техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.

ФК 4. Усвідомлення особливостей і місця вітчизняної інтелектуально-філософської традиції у світовій.

ФК 10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	Знати філософські ідеї, течії, школи, напрями, що функціонували на різних історичних етапах розвитку української культури.	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота, реферат, усне опитування, самостійна робота студентів, підсумкова контрольна робота, іспит	10
1.2.	Знати зміст, структуру, основні ідеї та проблеми ключових у розвитку української культури філософських творів, встановлювати їх зв'язок із історичним соціокультурним контекстом й філософською біографією автора.	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота, реферат, усне опитування, самостійна робота студентів, підсумкова контрольна робота, іспит	10
2.1.	Вміти здійснювати раціональну реконструкцію філософських проблем, ідей, вчень, концепцій, течій, напрямів історії української філософії, вміня визначати умови можливості застосування здобутків української філософської думки минулого для розв'язання актуальних проблем розвитку сучасної української культури, філософії та гуманітаристики.	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота, реферат, усне опитування, самостійна робота студентів, підсумкова контрольна робота, іспит	10
2.2.	Вміти читати та аналізувати оригінальні твори (не адаптовані тексти), які належать до української філософської культури, здатність визначати їх зміст, головні проблеми, належність до певного історичного етапу розвитку української культури.	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота, реферат, усне опитування, самостійна робота студентів, підсумкова контрольна робота, іспит	10
2.3.	Вміти відтворювати філософську біографію найбільш впливових та	лекції, семінарські	контрольна робота, реферат, усне опитування,	10

	значимих представників української філософської думки.	заняття, самостійна робота	самостійна робота, іспит студентів, підсумкова контрольна робота, іспит	
3.1.	Здатність до написання українською мовою власних невеликих за обсягом реферативно-аналітичних творів у галузі історії української філософії.	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота, реферат, усне опитування, самостійна робота студентів, підсумкова контрольна робота, іспит	20
3.2.	Здатність до написання українською мовою невеликих за обсягом біографічних описів творчості українських мислителів минулого.	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота, реферат, усне опитування, самостійна робота студентів, підсумкова контрольна робота, іспит	10
4.1.	Здатність автономно з високим ступенем побіжності визначати та розкривати зміст основних історичних етапів розвитку української філософії, основних філософських ідей, течій, шкіл, напрямів, концепцій та проблем.	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота, реферат, усне опитування, самостійна робота студентів, підсумкова контрольна робота, іспит	10
4.2.	Здатність автономно визначати належність/неналежність твору та його автора до певного історичного етапу, течії, школи, напряму української філософської культури.	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	контрольна робота, реферат, усне опитування, самостійна робота студентів, підсумкова контрольна робота, іспит	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни									
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1	4.2	
ПРН 2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.	+	+								
ПРН 3. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.	+	+								
ПРН 4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.				+		+	+			
ПРН 6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.			+					+	+	
ПРН 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.				+	+					

7.1 Форми оцінювання студентів:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання *теоретичної підготовки* – результати навчання (знання 1.1 – 1.2), що складає 25 % від загальної оцінки за семестр та оцінювання *практичної підготовки* – результати навчання (вміння 2.1 – 2.3; комунікація 3.1 – 3.2; автономія 4.1 – 4.2), що складає 75 % загальної оцінки за семестр.

– семестрове оцінювання (МАХ – 60 балів / МІН – 36 балів):

1. Усне опитування, дискусія (РН 1.1.–1.2.; 2.1 – 2.3; 3.1– 3.2.; 4.1. – 4.2.) – 6 балів / 4 бали;
2. Письмова самостійна робота (2 ПСР, по 5 балів максимум кожна) (РН 1.1.–1.2.; 2.1 – 2.3; 3.1– 3.2.; 4.1. – 4.2.) – 10 балів / 6 балів;
3. Індивідуальне аналітичне завдання (РН 3.1– 3.2.; 4.1- 4.2) – 20 балів / 12 балів
4. Самостійна робота (РН 1.1.–1.2.; 2.1 – 2.3; 3.1– 3.2.; 4.1. – 4.2.) – 24 бали / 14 балів;

Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

– *заключне оцінювання* (МАХ – 40 балів / МІН – 24 балів): формою заключного оцінювання є іспит. Формою проведення іспиту є письмова робота із завданнями різного рівня складності. У письмовій роботі оцінюються результати навчання 1.1 – 1.2; 2.1 – 2.2; 3.1; 4.1 – 4.2. Максимальна кількість балів, яка може бути отримана студентом під час іспиту, становить 40 балів.

– *підсумкове оцінювання*: підсумкова оцінка визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються) та оцінки, отриманої під час іспиту. Максимальна кількість балів, яка може бути отримана студентом, становить 100 балів.

7.2. Організація оцінювання:

Семестрове оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи опитування, самостійну роботу, виконання і презентацію індивідуального аналітичного завдання.

1. Розділ 1: усне опитування, виконання самостійних завдань, письмова самостійна робота (Min. – 12 балів, Max.-20 балів).

2. Розділ 2: усне опитування, виконання самостійних завдань, письмова самостійна робота (Min. – 12 балів, Max.-20 балів).

Розділ 3. усне опитування, виконання самостійних завдань, письмова самостійна робота (Min. – 12 балів, Max.-20 балів).

	Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	12	12	12	24	60
<i>Максимум</i>	20	20	20	40	100

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше 36 балів. Для допуску до іспиту обов'язковим є виконання індивідуальної роботи, самостійних завдань та написання контрольних робіт.

7.3. Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно з можливістю повторного складання / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота студентів
-------	------	--------	---------------------	-----------------------------

Розділ 1. Джерела української філософської культури				
1	Вступ до курсу. Об'єкт, предмет, основні методи та завдання історії української філософії.	2	2	4
2	Філософська думка Київської Русі: структура, типологія, представники.	4	4	6
3	Філософська культура України ранньомодерної доби	2	2	6
4	Філософська думка у Києво-Могилянській академії	2	2	6
Розділ 2. Інституціалізація української філософії				
5	Філософське вчення Г.С.Сковороди	4	4	6
6	Духовно-академічна традиція у вітчизняній філософії XIX ст.	4	4	6
7	Університетські філософські школи XIX ст.	2	2	6
8	Українська неакадемічна філософія XIX століття	2	2	6
Розділ 3. Сучасна українська філософія				
9	Філософська культура України XX століття: радянська доба, еміграція, пострадянська доба	6	6	8
10.	Сучасна українська філософія	2	2	6
	Всього	30	30	60

Всього 120 год., в тому числі
 Лекції – 30 год.
 Семінарські заняття – 30 год.
 Самостійна робота – 60 год.

Рекомендована література

Основна:

1. Історія української філософії. Підручник. – К.: Академвидав, 2008;
2. Київська світоглядно-гносеологічна школа другої половини XX століття : монографія / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, А. Є. Конверський та ін. — Київ, 2019. — 240 с.
3. Історія філософії України. Хрестоматія. – К.: Либідь, 1993;
4. Історія філософії України. Підручник. – К.: Либідь, 1994;

Додаткова:

1. Вишенський Іван. Книжка // Україна: філософський спадок століть. Хроніка-2000. – Вип. 37-38. – К., 2000. – С.197-202.
2. Гізель І. Метафізичний трактат. // Україна: філософський спадок століть. Хроніка-2000. – Вип. 37-38. – К., 2000. – С.287-303.
3. Горський В.С. Біля джерел / В.С. Горський. – К.: Видавництво Києво-Могилянської Академії, 2006. – 262 с.
4. Горський В.С. Філософія в українській культурі (методологія та історія) / В.С. Горський. – Філософські нариси. – К.: Центр практичної філософії, 2001. – 236 с.;

6. Донцов Д. Націоналізм. – Львів: Видавництво «Нове життя», 1926. – 257 с.
7. Іпатій Потій. Унія греків з костюлом римським 1595 року./ Українські гуманісти епохи Відродження: у 2-х частинах. – Частина 2. – К.: «Наукова думка», 1995. – С.101-131.
8. Йосипенко С.Л. До витоків української модерності: українська ранньомодерна духовна культура в європейському контексті / С.Л. Йосипенко. – К.: Український центр духовної культури, 2008. – 391 с.
9. Костомаров М.І. Книги буття українського народу. – Львів – Київ, 1921. – 22 с.
10. Куліш П.О. Зазивний лист до української інтелігенції. Листи з хутора. К.: Українська прес-група, 2012. – 56 с.
11. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук. – Мюнхен-Львів, 1995. – 164 с.
12. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею та організацію українського монархізму. – Київ-Філадельфія, 1995. – 470 с.
13. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе: у 2-х т. – Т.1. – К.: «Основи», 1994. – 526 с.
14. Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні. Курс лекцій. К., 1999;
15. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах. – К., 1997;
16. Петров В. Розвідки: В трьох томах. / Віктор Петров. – К.: Темпора, 2013. – Т.2. – 576 с.
17. Петров В. Розвідки: В трьох томах. / Віктор Петров. – К.: Темпора, 2013. – Т.3. – 536 с.;
18. Петров В. Розвідки: В трьох томах. / Віктор Петров. – К.: Темпора, 2013. – Т.1. – 592 с.;
19. Прокопович Т. Етика. / Прокопович. Філософські твори. // Прокопович Ф. Філософські твори: в 3-х томах. / Феофан Прокопович. – К.: Наукова думка, 1980. – Т.2 – С. 505 – 515.
20. Прокопович Т. Натурфілософія, або фізика.// Прокопович Ф. Філософські твори: в 3-х томах. / Феофан Прокопович. – К.: Наукова думка, 1980. – Т.2 – С. 115 – 191.
21. Сковорода Г.С. Повна академічна збірка творів. – Х.: ТОВ «Майдан», 2010. – 1398 с.
22. Транквіліон-Ставровецький К. Зерцало богослов'ї. // Україна: філософський спадок століть. Хроніка-2000. – Вип. 37-38. – К., 2000. – С.251-263.
23. Україна: філософський спадок століть // Хроніка – 2000, №№ 37-38, 39-40.
24. Франко І.Я. Із секретів поетичної творчості// Франко І.Я. Зібрання творів у 50 -ти томах. – Т.31. Літературно-критичні праці. – К.: Наукова думка, 1986. – С. 45 – 119.
25. Франко І.Я. Чи вертатись нам назад до народу?// Франко І.Я. Зібрання творів у 50 -ти томах. – Т.45. Філософські праці. – К.: Наукова думка, 1986. – С. 140-151.
26. Франко І.Я. Що таке поступ?// Франко І.Я. Зібрання творів у 50 -ти томах. – Т.45. Філософські праці. – К.: Наукова думка, 1986. – С. 300 – 348.
27. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні / Дмитро Чижевський. – К.: Обрій, 1992. – 229 с.
28. Чижевський Д. Нариси історії філософії на Україні. – К., 1992;
29. Чижевський Д.І. Філософські твори у 4-х томах. – Т.2: Між інтелектом і культурою: дослідження з історії української філософії. – К.: «Смолоскип», 2005. - 263 с.
30. Шлемкевич М. Загублена українська людина. – Нью-Йорк: «Життя і мислі», 1954. – 158 с.
31. Шлемкевич М. Українська синтеза чи українська громадянська війна. – Нью-Йорк: «Життя і мислі», 1949. – 64 с.
32. Rudenko, Sergii (2019). *Lectures in the History of Ukrainian Culture*, Kyiv: VADEX

10. Додаткові ресурси:

1. Сторінка курсу в системі електронного навчання філософського факультету – www.e-philosophy.kiev.ua.
2. Науковий журнал *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія* <http://bulletinphilosophy-knu.kyiv.ua>